

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการเปลี่ยนแปลงยุคอุตสาหกรรมทั่วไป เข้าสู่ยุคแห่งการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี ทำให้สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น ทำให้มีการแข่งขันในเชิงเศรษฐกิจของโลกทวีความรุนแรงมากขึ้น สังคมโลกสามารถติดต่อ แลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล ตลอดจนแนวคิด และประสบการณ์ซึ่งกันและกันได้ โดยสะดวกและรวดเร็ว อย่างที่เราเรียกกันว่าเป็นยุค “โลกาภิวัตน์” (Globalization) การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของโลก ได้สร้างผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดปัญหาทางอากาศ น้ำเป็นพิษ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด รวมทั้งปัญหาด้านสังคมอื่น ๆ ที่ตามมา ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย สภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสังคม เพราะว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาความเป็นมนุษย์ให้กับทุกคน อีกทั้งยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของโลกดังกล่าวจึงมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ทั้งด้านปรัชญา นโยบาย หลักสูตร แหล่งวิทยากร ความรู้ สื่อการเรียนการสอน ผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหาร ตลอดจนการบริหารจัดการศึกษาของไทยด้วย (กชปณญ สุทธปัญญากุล. 2541 : 1)

การศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่สังคมและประเทศชาติต้องการ ดังนั้น เมื่อสังคมและประเทศชาติ มีเจตนารมย์อันแน่วแน่ที่จะพัฒนาประเทศ ให้เป็นไปในรูปแบบหรือทิศทางใด ก็ต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนของประเทศให้เป็นไปตามเจตนารมย์นั้น เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญที่จะพัฒนาประเทศ ให้เจริญรุ่งเรืองไปในทิศทางที่ต้องการ (สุรพล สุพวงค์. 2539 : 1) การศึกษาถือเป็นกิจกรรมและกระบวนการในการพัฒนาบุคคลเพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขเป็นกระบวนการรักษาและถ่ายทอดทางวัฒนธรรม เพื่อให้สังคมได้พัฒนาไปในแนวทางที่พึงปรารถนา เป็นสังคมใหม่ที่เจริญขึ้น การพัฒนาไปสู่สังคมใหม่นั้น สถาบันการศึกษาย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมาก

ทั้งนี้เพราะสถาบันการศึกษาเป็นความหวังของสังคมในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญของสังคมและประเทศชาติต่อไป กระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักว่านอกจากจะจัดการศึกษาให้พัฒนาคนแล้วจะต้องพัฒนาความเป็นคนควบคู่ไปด้วย นั่นคือคุณภาพของประชากร นอกจากจะต้องมีความรู้ดีแล้วจะต้องมีความประพฤติดีด้วยและที่สำคัญที่สุดที่จะผลิตคุณภาพของประชากรได้ ก็คือต้นแบบ หรือ “ครู” นั่นเองโดยเชื่อมั่นว่า ครูเป็นผู้ที่สร้างชาติ วินัยสร้างครู (ทองพุด บุญอึ้ง. 2533 : 5) ดังนั้นครูควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่เคารพเลื่อมใส โดยยึดถือคุณธรรมจริยธรรมเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต

ในอดีตสังคมยอมรับว่า อาชีพครู เป็นสุดยอดแห่งวิชาชีพของการสอนคน การสร้างคน ดังที่ท่านพุทธทาสภิกขุ (2534 : 3-7) กล่าวว่า ครูเป็นผู้ยกฐานะทางวิญญาณ เป็นมัคคุเทศน์ทางวิญญาณของเด็ก และเยาวชน เพราะเป็นผู้สอนอบรมให้ศิษย์เป็นผู้มีความสมบูรณ์ทางความรู้ คุณธรรม และความประพฤติ และอาชีพครูยังได้รับการยอมรับว่าเป็นวิชาชีพหรืออาชีพชั้นสูง (Profession) เพราะเข้าหลักเกณฑ์สากล 4 ประการคือมีกระบวนการฝึกอบรมเข้าสู่วิชาชีพ หรืออาชีพชั้นสูงอย่างมีระบบระเบียบในระยะยาว มีหลักวิชาเฉพาะของตนเองหรือวิทยาการแม่บทแห่งอาชีพ อันได้แก่ วิชาศึกษาศาสตร์ หรือที่เรียกว่า วิชาการศึกษา วิชาครู วิชาคุรุศาสตร์ เป็นต้น มีกระบวนการกลั่นกรอง รับรองเลือกเฟ้นบุคคลไปสู่อาชีพและมีการกำหนดมาตรฐานของวิชาชีพในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านพุทธรูปัญญา ด้านสมรรถวิสัย หรือความสามารถด้านคุณธรรมจริยธรรม (ณรงค์ สิทธิประเสริฐ. 2537 : 3) ทั้งนี้ต้องได้รับการยอมรับจากมวลสมาชิก ผ่านสถาบัน หรือสมาคมวิชาชีพ ผู้ที่เป็นครูจะต้องประพฤติตามประเพณี วัฒนธรรม และมีศีลธรรมประจำใจ ยึดมั่นในจรรยาบรรณครูรู้จักนำศิลปะต่าง ๆ มาสอนให้เกิดความฉลาดรอบรู้มากที่สุด (สมบัติ มหาธศ. 2528 : 128)

การพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นไปในแนวทางใดก็ตามสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การพัฒนาคนหรือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน อันหมายถึง การดำเนินการให้บุคคลในชาติมีการกินดีอยู่ดี มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ มีสติปัญญาฉลาดเฉลียว มีความสามารถและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ตลอดจนการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การพัฒนาบุคคลจึงเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาประเทศ แต่การพัฒนาประเทศจะบรรลุผลได้สิ่งที่สำคัญก็คือ การที่ประชาชนหรือเยาวชนของชาติมีการศึกษาที่ดีและการจัดการศึกษาให้ดีได้ต้องเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการถ่ายทอดความรู้เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการจัดการศึกษาก็คือ ครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในสถานศึกษาเป็นผู้มีหน้าที่โดยตรง ในการเสริมสร้างผู้เรียนให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรม

มีความรับผิดชอบและเป็นพลเมืองดี ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคม และประเทศชาติในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้สังคมประเทศจะมีความเจริญก้าวหน้า มั่งคั่งมั่นคง และเป็นไปในรูปแบบใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพและวิธีการที่บุคคลในสังคมได้จากการ ศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ ดังนั้น ครูจึงเป็นบุคคลตัวอย่างและมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้าง ปรู้งแต่่งคนให้มีคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรมตามแบบที่สังคมต้องการ (ชัยพร วิชาวุธ และคณะ. 2529 : 204)

จากหลักของคุณธรรมจริยธรรม จะเห็นได้ว่า บุคคลที่จะเรียกตนเองว่าครูนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประพฤติตนให้มีคุณธรรม ต้องรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี เหมาะสม หรือไม่เหมาะสม โดยนิยมนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว จิตใจเพื่อให้การประพฤติปฏิบัติตนของครู เป็นแบบอย่างน่าเคารพยกย่อง โดยเฉพาะเรื่อง คุณธรรมจริยธรรมนับได้ว่า มีความสำคัญต่อผู้เป็นครูอย่างยิ่ง ในขณะที่เดียวกันครูในฐานะเป็น คนคนหนึ่งในสังคม จำเป็นต้องมีคุณธรรมเยี่ยงคนดีทั่วไป ดังนั้น คนดีโดยทั่วไปในสังคม เขาประพฤติปฏิบัติเช่นใด ครูก็ควรจะทำเช่นนั้น ครูในฐานะที่อยู่ในอาชีพและวงการที่ได้ รับการยกย่องนับถือจากสังคมไทยมาแต่โบราณกาล จำเป็นต้องดำรงรักษาภาพ ดังกล่าวเอาไว้ ด้วยการยึดถือปฏิบัติและดำรงตน เช่น ครูดีของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นั่นคือ การที่ต้อง ดำรงตนให้เพียงพอร้อมอยู่ด้วยความดีมีคุณธรรมอยู่ตลอดเวลาและครูในฐานะผู้สอนคน สร้างคนให้เป็นคนดีและพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า ครูจึงมีพันธกิจที่จะต้องกระทำตัวเอง ให้ดีให้มีความเป็นมนุษย์ให้น่ายกย่องนับถือเสียก่อน จึงจะไปสอนคนอื่น สมดังคำกล่าวที่ว่า “จะสอนสิ่งใดให้แก่ใครก็ต้องสร้างสิ่งนั้นให้มีขึ้นในตัวเราเสียก่อน” หากไม่แล้วก็จะเข้า ทำนองแม่ปูสอนลูกปู หรือครูเป็นตัวอย่างที่บิดเบี้ยวเสียเอง เช่นนี้แล้วจะไปสอนศิษย์ให้เป็น คนดีมีคุณธรรมได้อย่างไร (โกสินทร์ รังสยาพันธ์. 2530 : 30) ซึ่งในสังคมของมนุษย์นั้น บุคคลที่สังคมยอมรับว่ามีความสำคัญและให้ความเคารพ เชื่อฟัง เกรงกลัว ครูอาจารย์มากกว่า บิดามารดา และครูมีภารกิจในการกล่อมเกล่า เป็นผู้ชี้แนะแนวทางของสังคม ตลอดจนการ ปลุกฝังความรู้ ความคิด ทศนคติและปัญญาให้แก่ศิษย์ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สังคมจะต้อง เลือกเฟ้นครูอาจารย์ที่มีคุณธรรม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นผู้นำในทางที่ดีแก่เยาวชน ได้และเนื่องจากอาชีพครูเป็นอาชีพที่สังคมยกย่องครูอาจารย์จึงหลีกเลี่ยงไม่พ้นในภาวะและ ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน (พระปริยัติโมลี. 2538 : 5)

ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลผู้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้าง ปรับแต่งคนให้มีคุณภาพและคุณธรรมจริยธรรม ตามความต้องการของสังคม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูได้รับการยอมรับจากสังคม โดยการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล การจะเป็นปูชนียบุคคลของศิษย์หรือคนในสังคมไม่เพียงแต่เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการอบรมสั่งสอนคนเท่านั้น แต่ครูจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในตนด้วย (ยงค์ ชุ่มจิต. 2534 : กำนำ) แต่จากสภาพความเจริญก้าวหน้าของสังคมไทยในด้านต่าง ๆ ทำให้สังคมไทยในปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างรวมถึงสภาพจิตใจของพลเมืองด้วย ซึ่งมองเห็นคุณค่าทางวัตถุ สำคัญกว่าคุณค่าทางจิตใจ ทั้งยังต้องประสบกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมเกิดปัญหามากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทางด้านศีลธรรม จริยธรรมจึงเป็นผลกระทบต่อบทบาทและมาตรฐานความประพฤติของครูซึ่งสังคมคาดหวังว่าครูเป็นปูชนียบุคคล (ถัดดา เสนาวงษ์. 2532 : 74)

จังหวัดมหาสารคาม เป็นจังหวัดที่มีสถาบันการศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก และมีสถานศึกษาที่จัดอยู่ในระบบโรงเรียนทั้งสิ้น 684 แห่ง ครู - อาจารย์ 10,116 คน นิสิต นักศึกษา นักเรียน จำนวน 193,868 คน และมีโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มีทั้งสิ้น 55 โรงเรียน ครู - อาจารย์ 2,028 คน นักเรียนทั้งหมด 46,194 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. 2546 : 5 - 6)

จากผลสำรวจในปี 2544 ข้าราชการครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม มีกรณีกระทำความผิดทางวินัย พบว่ามีการกระทำความผิดในกรณีต่อไปนี้คือ ความผิดทางทุจริต ชู้สาว อาศัยอำนาจหน้าที่ราชการหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น ยาเสพติด ร้องเรียนกล่าวหาผู้บริหาร และการพนัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. 2546 : 2-8)

ปัญหาของครูที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนั้น ทำให้ฐานะของครูในสังคมไทยด้อยลง การยกย่องนับถือครูลดลง ทั้งนี้มีปัจจัยที่เป็นสาเหตุหลายประการ เช่น เกิดจากสถาบันที่ผลิตครู เกิดจากปัจจัยแวดล้อมภายนอกเกิดจากตัวครูเอง การขาดจิตสำนึกของความเป็นครู ดังนั้น แนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาดังกล่าวก็คือ การแก้ปัญหาที่ตัวครู โดยทำให้ครูได้ตระหนักในภารกิจหน้าที่ของครู มีความรัก ความศรัทธาในอาชีพครู และมีจิตสำนึกที่ดีในวิชาชีพครู ครูจึงมีส่วนสำคัญในฐานะเป็นบุคลากร ในสถาบันการศึกษาที่ให้การศึกษแก่เด็ก และเยาวชนของชาติอย่างเป็นระบบ ซึ่งสังคมได้คาดหวังไว้สูง ทั้งในด้านจริยวัตร วิธีการดำเนินชีวิต ความเป็นผู้รอบรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ

ดังนั้น “คุณธรรมจริยธรรม” จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่จะนำมาพิจารณาจากเหตุผลและข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่ประกอบอาชีพครูในจังหวัดมหาสารคาม มีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคามต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่งและหน้าที่ ระดับตำแหน่งและอายุราชการ
3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

ปัญหาที่ต้องการทราบจากการวิจัย

1. การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับใด
2. การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคามทั้งโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ตำแหน่งและหน้าที่ ระดับตำแหน่งและอายุราชการ แตกต่างกันหรือไม่
3. ครูมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดมหาสารคามเป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดมหาสารคามมีการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก
2. ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดมหาสารคามที่มีเพศต่างกัน จะมีการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยรวม
และรายด้านแตกต่างกัน
3. ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดมหาสารคามที่มีอายุต่างกัน จะมีการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยรวม
และรายด้านแตกต่างกัน
4. ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดมหาสารคามที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน จะมีการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม
โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
5. ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดมหาสารคามที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน จะมีการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม
โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
6. ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดมหาสารคามที่มีตำแหน่งและหน้าที่ต่างกัน จะมีการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม
โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
7. ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดมหาสารคามที่มีระดับตำแหน่งต่างกัน จะมีการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม
โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
8. ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดมหาสารคามที่มีอายุราชการต่างกัน จะมีการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม
โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 55 โรงเรียน จำนวนครูทั้งสิ้น 2,028 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 335 คน โดยใช้สูตร ยามาเน่ (Yamane) ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 36)
3. ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย
  - 3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ตำแหน่งและหน้าที่ ระดับตำแหน่งและอายุราชการ
  - 3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอให้ความหมายของข้อความของคำนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดมหาสารคาม สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหาร/ครูผู้สอน และครูผู้สอน

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

ผู้บริหาร/ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำหน้าที่บริหาร และทำการสอนด้วยในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 หมายถึง โรงเรียนที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาที่จบการศึกษาสูงสุดของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

ตำแหน่งและหน้าที่ หมายถึง บทบาทความรับผิดชอบของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งแบ่งเป็น ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้บริหาร/ผู้สอน

ระดับตำแหน่ง หมายถึง ระดับ (ซี) ปัจจุบันที่ครูได้รับในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งแบ่งเป็น ระดับ 3-6 และระดับ 7 ขึ้นไป

อายุราชการ หมายถึง จำนวนปีที่ปฏิบัติราชการเริ่มตั้งแต่การบรรจุเข้ารับราชการครั้งแรกนับถึงปีปัจจุบัน

คุณธรรม หมายถึง ความดีงามในตัวของบุคคลอันเป็นผลมาจากการศึกษาและการถูกปลูกฝัง อบรมทางด้านจิตใจให้ประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีงาม และเน้นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติที่แสดงออกถึงความมีคุณธรรมของบุคคลอันเกิดขึ้นจากส่วนลึกของจิตใจ ที่ได้รับจากการปลูกฝัง อบรม และสังคมส่วนใหญ่ยอมรับในพฤติกรรมหรือการกระทำนั้น ๆ

การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอันเป็นผลมาจากการศึกษาและการถูกปลูกฝัง อบรมทางด้านจิตใจ ให้ประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีงาม และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น สังคมส่วนใหญ่ยอมรับในพฤติกรรมหรือการกระทำนั้น ๆ แยกเป็น ด้านการครองตน ด้านการครองคน และด้านการครองงาน ที่วัดเป็นคะแนนจากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลงานวิจัยที่ได้สามารถนำมาเป็นสารสนเทศสำหรับหน่วยงาน และผู้บริหาร เพื่อใช้ในการวางแผน แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของครูให้สูงขึ้น
2. ได้แนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเด็นอื่น ๆ ต่อไป